

การวิเคราะห์ผลจากการจัดกิจกรรมขยะแลกบุญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการลดขยะขององค์กร

An Analysis of the Results of Waste Exchange Activities to Increase
the Efficiency of the Organization's Waste Reduction

กาญจนา เทพน้อย*, ฤชุวัฒน์ โภคา

Kanchana Tepnoy*, Ruechuwat Pokha

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

kanchana.tep@psu.ac.th

รับบทความ 28 เมษายน 2566 | แก้ไขบทความ 29 มิถุนายน 2566 | ตอรับบทความ 24 กรกฎาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้บุคลากรของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรคัดแยกขยะที่ถูกวิธีลดปริมาณขยะและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใน Google form ผลการวิจัยพบว่า ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมบุคลากรร้อยละ 88.1 มีความพึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมในระดับดีมาก และบุคลากรร้อยละ 11.9 พึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมในระดับดี ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมบุคลากรร้อยละ 57.1 มีความพึงพอใจในระยะเวลาในการจัดกิจกรรมในระดับดีมาก และบุคลากรร้อยละ 42.9 มีความพึงพอใจในระยะเวลาในการจัดกิจกรรมในระดับดี ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม บุคลากรร้อยละ 92.9 มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในระดับดีมาก และบุคลากรร้อยละ 7.1 มีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในระดับดี การดำเนินโครงการขยะแลกบุญทำให้มีปริมาณขยะที่นำกลับไปใช้ใหม่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 7.8 กิโลกรัมต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 0.8

คำสำคัญ

ขยะ, ขยะรีไซเคิล, การลดขยะ, ห้างสมุดสีเขียว, สำนักงานสีเขียว

Abstract

The purpose of this research was to provide personnel of the Khunyong Long Athakravisunthorn Learning Resources Center help to properly sort waste to reduce the amount of waste and make the best use of resources. The researcher used survey in Google form. The results showed that personnel activities 88.1 percent satisfied, organizing activities at a very good level and 11.9 percent of personnel were satisfied with the form of activities at a good level. Regarding the duration of personnel activities, 57.1

percent were satisfied with the duration of activities at a very good level, 42.9 percent of personnel were satisfied with the duration of the activities at a good level. For the benefits received from activities 92.9 percent of personnel were satisfied with the benefits received from the activities at a very good level and 7.1 percent were satisfied with the benefits received from the activities at a good level. The implementation of the waste to merit project has increased the amount of recycled waste by an average of 7.8 kilograms per month, 0.8 percent.

Keyword

Wastes, Recycled Waste, Waste Reduction, Green Library, Green Office

บทนำ (Introduction)

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับความเป็นห้องสมุดสีเขียว (Green Library) และสำนักงานสีเขียว (Green Office) ตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) และได้ดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ตามที่ประกาศไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องและสอดคล้องกับนโยบายที่ทางสำนักฯ ได้กำหนดไว้

การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักในการลดขยะ ลดปริมาณของเสีย รวมทั้งมลพิษจากกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักฯ เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายของการบริหารจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่นักศึกษา บุคคลภายนอก และบุคลากรภายในสำนักเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีบุคลากรรวมทั้งแม่บ้านประมาณ 42 คน การให้บริการในแต่ละวันจากสถิติการเก็บข้อมูล มีผู้เข้าใช้บริการมากกว่า 1,000 คนต่อวันทำให้มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นไม่ได้มีการจัดเก็บที่ถูกต้องหรือจัดเก็บได้น้อยในแต่ละวัน จึงเกิดปัญหาเรื่องขยะ จากการเก็บข้อมูลจากแม่บ้านที่ดูแลความสะอาด พบว่า มีการทิ้งขยะไม่ถูกต้องตามที่จัดไว้ ทิ้งขยะไม่ถูกประเภทตามถังขยะที่มีการจัดให้ เช่น ทิ้งขวดพลาสติกในถังขยะทั่วไป การทิ้งขยะทั่วไปในถังขยะรีไซเคิล เป็นต้น จากสาเหตุดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆ และเป็นแหล่งให้เกิดเชื้อโรคต่าง ๆ หรือจะมีสัตว์ เช่น หนู แมลงสาบและมด ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นพาหะนำโรคต่าง ๆ ทำให้สถานที่ดูสกปรกไม่น่าอยู่ เกิดเชื้อโรคต่าง ๆ และอาจส่งผลทำให้หนังสือ ตำรา สื่อการสอนเกิดความเสียหายและสิ้นเปลืองงบประมาณในการบำรุงรักษาต่อไป

จากปัญหาที่ประสบดังกล่าว ทางสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรได้เล็งเห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะ และการนำขยะไปรีไซเคิลเพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด คณะกรรมการทำงานอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมจึงได้มีการจัดกิจกรรมขยะแลกบุญขึ้น เพื่อให้บุคลากรและผู้ใช้บริการตระหนักและเห็นความสำคัญถึงการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง และรณรงค์ให้นำขยะมารีไซเคิลให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มแรกมีการจัดสถานที่สำหรับคัดแยกขยะ และทำป้ายคัดแยกขยะอย่างชัดเจนหลังจากนั้นทำการประชาสัมพันธ์ทางไลน์สำนักฯ อีเมล การประชุมประจำเดือน และได้รับผลตอบรับที่ดีจากบุคลากร ซึ่งการจัดโครงการในครั้งนี้เน้นให้บุคลากรคัดแยกขยะให้ถูกต้องก่อนและในคราวต่อไปก็จัดทำสถานที่ให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งขยะที่คัดแยกไปบริจาคตามมูลนิธิต่าง ๆ มีดังนี้ ลวดเย็บกระดาษ ส่งสมาคมคนพิการทางการเคลื่อนไหวสากล ฝากระป๋องส่งกรมควบคุมมลพิษ ฝาขวดส่งคุณจักรพงษ์ สอบล้า ขวดนม ซ้อน ส้อม มีดพลาสติก หลอด แก้วและบรรจุภัณฑ์เครื่องสำอางพลาสติก ส่งบริษัท ซีโร่ เวสต์ โยโล จำกัด พลาสติกความหนาแน่นต่ำ (LDPE) ส่งโครงการ วน บริษัท ทีพีบีโอ จำกัด (มหาชน) ซึ่งการส่งในแต่ละครั้งเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วจะรายงานให้แก่บุคลากรทุกท่านรับทราบเพื่อที่ทุกท่านจะได้มีขวัญและกำลังใจในการคัดแยกขยะ และได้ทำความดีร่วมกันกับการทำบุญด้วยขยะในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อให้บุคลากรของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรคัดแยกขยะที่ถูกรวบรวม ปริมาณขยะ และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด

วิธีการดำเนินการ (Methodology)

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ผลจากการจัดกิจกรรมขยะแลกบุญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการลดขยะขององค์กร ของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยการใช้เครื่องมือแบบสอบถามจาก Google Form เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะที่สามารถนำมารีไซเคิล (Recycle) ได้ของใช้ที่มีประโยชน์และลดพื้นที่ในสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยการทำแบบสอบถามใน Google form ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจมี 4 ด้าน แต่ละด้านประกอบ 1. รูปแบบการจัดกิจกรรม 2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม และกำหนดระดับความพึงพอใจ 4. ระดับตามเกณฑ์ (เช่น ใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) ดังนี้ โดย 4 มีระดับความพึงพอใจ ดีมาก ดี ปานกลาง และน้อย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นบุคลากรของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร รวมทั้งแม่บ้านจำนวน 42 คน ซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมขยะแลกบุญ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามของวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยสร้างจาก Google Form จำนวน 3 ประเด็นดังนี้

ข้อที่ 1 รูปแบบการจัดกิจกรรม

ข้อที่ 2 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม

ข้อที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการคัดแยกปริมาณขยะที่เกิดขึ้นแต่ละประเภทในแต่ละวันของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรลงในระบบ Green Data Collector (GDC) เพื่อทำการเปรียบเทียบปริมาณขยะที่นำไปรีไซเคิลในทุก ๆ เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะในแต่ละเดือนและนำมาคิดค่าเฉลี่ยปริมาณขยะที่ส่งไปรีไซเคิลในแต่ละเดือน

ขยะที่รับบริจาค

- ฝาขวดน้ำ ฝาขวดนมพลาสติก
- ขวดนม ข้อน ส้อม มีดพลาสติก และบรรจุภัณฑ์เครื่องสำอางพลาสติก

*นำมารีไซเคิลเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ

- ใส่อลูมิเนียม
- ห่วงฝากระป๋องอลูมิเนียม

*ทำชาเทียม

- พลาสติกที่มีความเหนียว เช่น พลาสติกหุ้มแพคเกจจิ้ง นม ขนมหุ้มแพคเกจจิ้ง

*1 กิโลกรัม เท่ากับ 5 บาท

รายได้บริจาคมูลนิธิต่าง ๆ

ด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 1 แสดงขยะที่รับบริจาค

ภาพที่ 2 แสดงขยะที่รับบริจาคแยกตามชนิดต่าง ๆ

ภาพที่ 3 แสดงการคัดแยกขยะชนิดต่าง ๆ

ภาพที่ 4 แสดงการนำขยะไปส่งต่อไปยังสถานที่รับบริจาคอื่น ๆ

ผลการดำเนินการและอภิปรายผล (Result and Discussion)

จากการรวบรวมข้อมูลการนำปริมาณขยะกลับมาใช้ใหม่และข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1. ข้อมูลแสดงการนำปริมาณขยะกลับมาใช้ใหม่

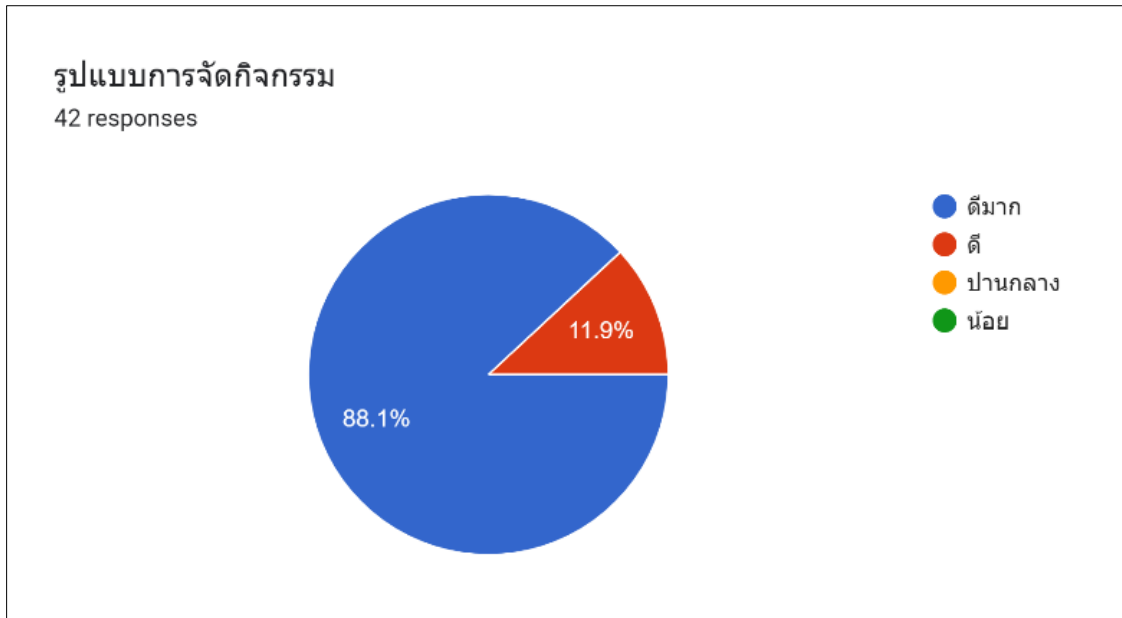
ตารางที่ 1 แสดงปริมาณขยะนำกลับไปใช้ใหม่ของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรระหว่างเดือน ธันวาคม 2564 – เดือนกันยายน 2565

เดือน	ปริมาณขยะก่อนกลับไปใช้ใหม่ (กิโลกรัม)	ปริมาณขยะนำกลับไปใช้ใหม่ (กิโลกรัม)
ธันวาคม 2564	193.60	6
มกราคม 2565	411.20	9
กุมภาพันธ์ 2565	323.80	7
มีนาคม 2565	363.40	5
เมษายน 2565	171.50	4
พฤษภาคม 2565	174.80	5
มิถุนายน 2565	300.35	8
กรกฎาคม 2565	482.45	11
สิงหาคม 2565	886.10	13
กันยายน 2565	747.65	10

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปได้ว่าการดำเนินโครงการขยะแลกบุญทำให้ปริมาณขยะที่นำกลับไปใช้ใหม่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 7.8 กิโลกรัมต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ซึ่งได้มีการคัดแยกขยะเพื่อนำส่งบริจาคตามมูลนิธิต่าง ๆ ดังนี้ ใส่แม่็ก ส่งสมาคมคนพิการทางการเคลื่อนไหวสากล ฝากระป๋องส่งกรมควบคุมมลพิษ ฝาขวดส่งคุณจักรพงษ์ สอบล้ำ ขวดนม ซ้อน ส้อม มีด พลาสติก หลอด แก้วและบรรจุภัณฑ์เครื่องสำอางพลาสติก ส่งบริษัท ซีโรว์ เวสต์ โยโล จำกัด พลาสติกความหนาแน่นต่ำ (LDPE) ส่งโครงการ วน บริษัท ทีพีไอ จำกัด (มหาชน)

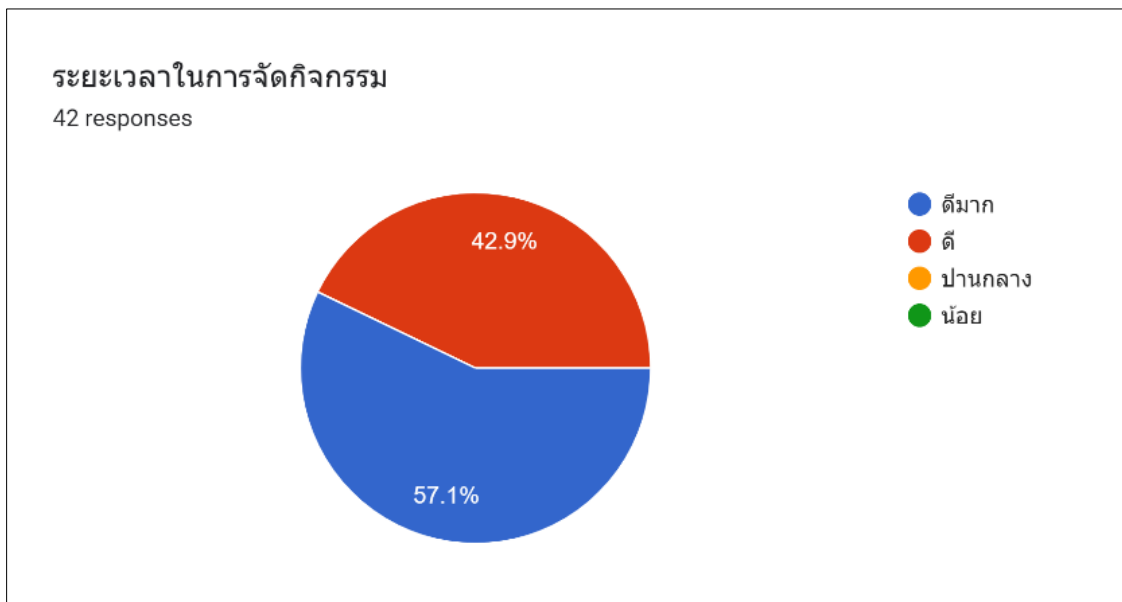
2. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

จากการสำรวจความพึงพอใจการเข้าร่วมโครงการของบุคลากรและแม่บ้านสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรทั้งหมด 42 คน มีผู้ตอบแบบสำรวจความพึงพอใจทั้งสิ้น 42 คิดเป็นร้อยละ 100 ของบุคลากรทั้งหมด สามารถสรุปข้อมูลความพึงพอใจที่จัดเก็บใน 3 ประเด็น ได้ดังนี้

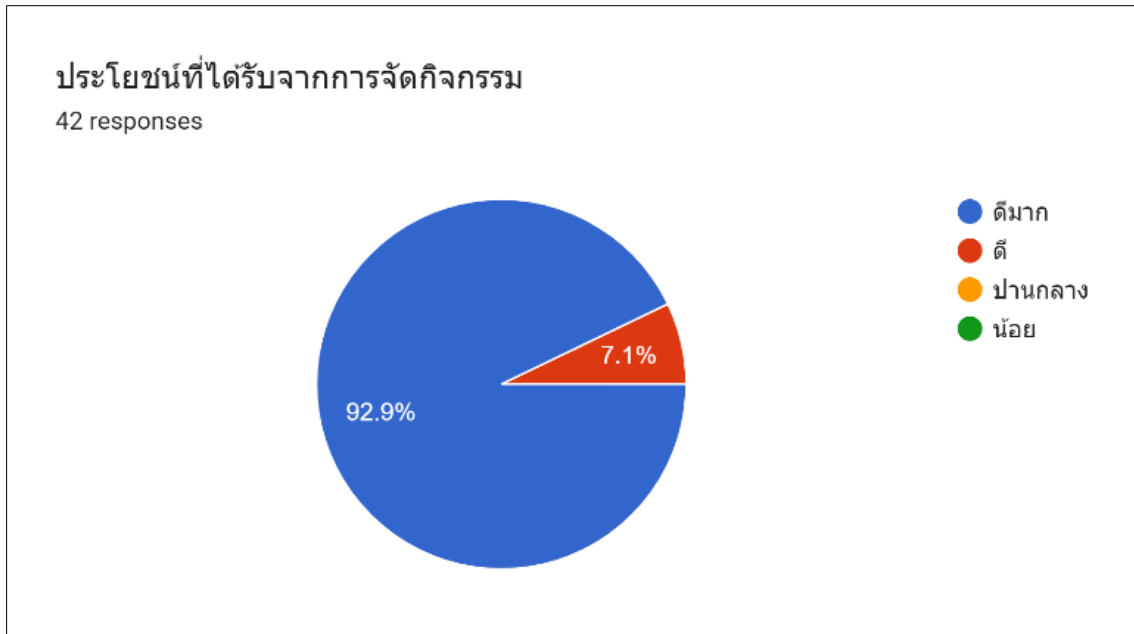
ภาพที่ 5 แสดงความพึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรม

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าบุคลากรร้อยละ 88.1 มีความพึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมในระดับดีมาก และบุคลากรร้อยละ 11.9 มีความพึงพอใจในรูปแบบการจัดกิจกรรมในระดับดี

ภาพที่ 6 แสดงความพึงพอใจในระยะเวลาในการจัดกิจกรรม

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่าบุคลากรร้อยละ 57.1 มีความพึงพอใจในระยะเวลาในการจัดกิจกรรมในระดับดีมาก และบุคลากรร้อยละ 42.9 มีความพึงพอใจในระยะเวลาในการจัดกิจกรรมในระดับดี

ภาพที่ 7 แสดงความพึงพอใจประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม

จากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่าบุคลากรร้อยละ 92.9 มีความพึงพอใจประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในระดับดีมาก และบุคลากรร้อยละ 7.1 มีความพึงพอใจประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในระดับดี

อภิปรายผล

การจัดกิจกรรมขยะแลกบุญสามารถช่วยทำให้บุคลากรคัดแยกขยะได้อย่างถูกต้อง เพิ่มปริมาณขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทุกเดือนและปริมาณขยะที่เกิดขึ้นภายในสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรลดลงได้แม้จะปริมาณไม่มากนักแต่ก็เป็นไปตามปริมาณการใช้งานของผู้ใช้บริการและบุคลากร ซึ่งเราได้พยายามรณรงค์และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง แต่จากปริมาณขยะที่ลดลงก็สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือ และความมุ่งมั่นที่จะทำหายตัวเองของผู้ใช้บริการและบุคลากร ซึ่งถือเป็นนิมิตหมายอันดีในการเริ่มต้นการลดปริมาณขยะเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของเราให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กนิษฐา รัตนสินธ, 2564) ที่กล่าวไว้ว่าผลการศึกษาคาดการณ์การใช้พลาสติกของประชากรจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการลดปริมาณการใช้พลาสติกมากในปัจจุบัน เพื่อที่จะช่วยกันลดปัญหาทางด้านระบบนิเวศต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำลาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญพจน์ บุญไพโรจน์ และ พนม จรุงแสง, 2565) ที่กล่าวไว้ว่าการจัดกิจกรรม สามารถช่วยทำให้ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นภายในสำนักวิทยบริการลดลงได้จริง แม้จะในปริมาณที่ไม่มากนัก แต่ก็เป็นไปตามปริมาณการใช้งานของผู้ใช้บริการ ซึ่งเราได้พยายามรณรงค์และอาจจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 100 ของผู้เข้าใช้บริการทั้งหมด เพราะเป็นเพียงการขอความร่วมมือให้เข้าร่วมกิจกรรม แต่จากปริมาณขยะที่ลดลงจากการจัดกิจกรรมรายวันก็สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือ และความมุ่งมั่นที่จะทำหายตัวเองของผู้ใช้บริการที่เข้ามาใช้บริการในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งถือเป็นนิมิตหมายอันดีในการเริ่มต้นการลดปริมาณขยะเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของเราให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งจากการสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นผู้บริหารและบุคลากรของสำนักวิทยบริการพบว่ามี ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในภาพรวมในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. เพิ่มประเภทของขยะรีไซเคิลให้มากขึ้น เพื่อจะได้นำขยะไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด
3. จัดสถานที่แยกขยะและรณรงค์ให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมมากขึ้น

การนำไปใช้ประโยชน์

1. มุลนิธิต่าง ๆ ได้นำขยะไปใช้ประโยชน์ เช่น ทำขาเทียม จำหน่ายเพื่อนำเงินที่ได้ไปทำประโยชน์เพื่อสังคมต่อไป
2. ห้องสมุดสามารถนำไปจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนและคณะต่าง ๆ ได้
3. เป็นแนวทางในการคัดแยกขยะที่ยั่งยืนขององค์กร

รายการอ้างอิง (References)

กนิษฐา รัตนสินธ. (2564). *การลดการใช้พลาสติกของประชากรในจังหวัดฉะเชิงเทรา*.

<https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sun17/6114070022.pdf>

บุญชม ศรีสะอาด. 2535. *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. สุวีริยาสาสน

บุญพจน์ บุญไฟโรจน์, และ พนม จรุงแสง (2565). *วันพุธหยุดสร้างขยะ*. http://pulinet2022.pulinet.org/submission/uploads_file_completely/2021-12-15/pulinet1705-OM.pdf